НТУУ «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського» Навчально-науковий Фізико-технічний інститут

Криптографія

Комп'ютерний практикум №1

Експериментальна оцінка ентропії на символ джерела відкритого тексту

Варіант №6

Виконали:

Студенти 3 курсу НН ФТІ

групи ФБ-31

Гаврилюк Володимир

Гек Роман

Було проаналізовано текст розміром >1МВ, текст був попередньо відфільтрований як і було вказано у методичних вказівках

Був написаний скрипт мовою Python, який обчислює:

- частоти появи кожного символу в тексті;
- ентропію Н1 на основі частот символів;
- частоти появи біграм двома методами: з перетином (крок 1 символ) та без перетину (крок 2 символи)
- ентропію Н2 для обох методів підрахунку біграм
- усі розрахунки були проведені для двох варіантів тексту: з пробілами та з видаленими пробілами

Результати програмного аналізу: Таблиця частот символів (з пробілами)

Таблиця	частот символ:	ів:
Символ	Кількість	Ймовірність
_	122779	0.145642
0	73463	0.087143
e	60012	0.071187
a	59924	0.071083
н	47699	0.056581
И	46785	0.055497
т	43940	0.052122
C	36680	0.043510
В	32767	0.038869
p	32606	0.038678
Л	32570	0.038635
Д	24672	0.029266
K	23715	0.028131
M	23344	0.027691
y	22256	0.026400
п	19054	0.022602
ь	16090	0.019086
я	15453	0.018331
Ы	13743	0.016302
6	13402	0.015898
Г	13320	0.015800
3	12345	0.014644
Й	10931	0.012966
ч	10770	0.012775
ж	7971	0.009455
x	7116	0.008441
ш	6673	0.007916
ю	5568	0.006605
ц	3532	0.004190
щ	1748	0.002073
ф	1109	0.001316
э	983	0.001166

Таблиця частот символів (без пробілів)

Таблиця	частот символ	ів:		
Символ				
0	73463	0.101998		
e	60012	0.083322		
a	59924	0.083200		
H	47699	0.066226		
И	46785	0.064957		
Т	43940	0.061007		
C	36680	0.050927		
В	32767	0.045494		
p	32606	0.045271		
Л	32570	0.045221		
Д	24672	0.034255		
K	23715	0.032926		
М	23344	0.032411		
y	22256	0.030901		
П	19054	0.026455		
Ь	16090	0.022340		
Я	15453	0.021455		
Ы	13743	0.019081		
6	13402	0.018608		
Γ	13320	0.018494		
3	12345	0.017140		
Й	10931	0.015177		
Ч	10770	0.014953		
ж	7971	0.011067		
X	7116	0.009880		
Ш	6673	0.009265		
Ю	5568	0.007731		
ц	3532	0.004904		
Щ	1748	0.002427		
ф	1109	0.001540		
Э	983	0.001365		

Підсумкові значення ентропій:

```
3 ПРОБІЛАМИ:

H1 = 4.4356 біт

H2 (перетин) = 4.0686 біт

H2 (без перетину) = 4.0690 біт

БЕЗ ПРОБІЛІВ:

H1 = 4.4908 біт

H2 (перетин) = 4.1854 біт

H2 (без перетину) = 4.1841 біт
```

Надлишковість:

```
Модель H1:
    R (з пробілами) = 0.1207 (12.07%)
    R (без пробілів) = 0.1018 (10.18%)

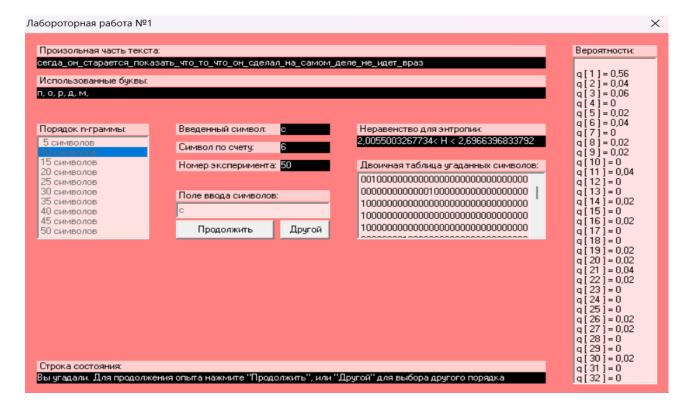
Модель H2 (з перетином):
    R (з пробілами) = 0.1934 (19.34%)
    R (без пробілів) = 0.1629 (16.29%)

Модель H2 (без перетину):
    R (з пробілами) = 0.1934 (19.34%)
    R (без пробілів) = 0.1632 (16.32%)
```

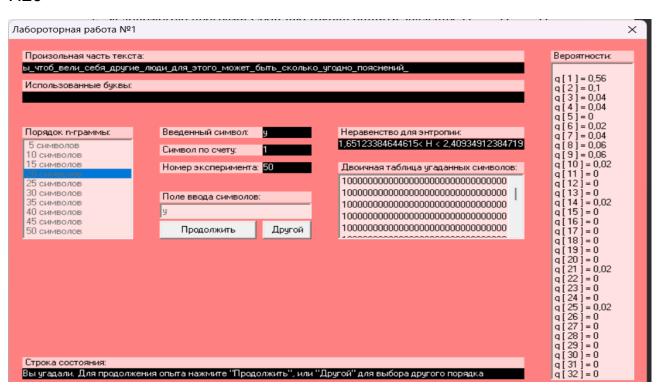
Далі було проведено експерименти з CoolPinkProgram.exe, для кожної прами по 50 експериментів. Під час експериментів навмисно підроблювати результати не намагалися, як виходило так і вгадували символи.

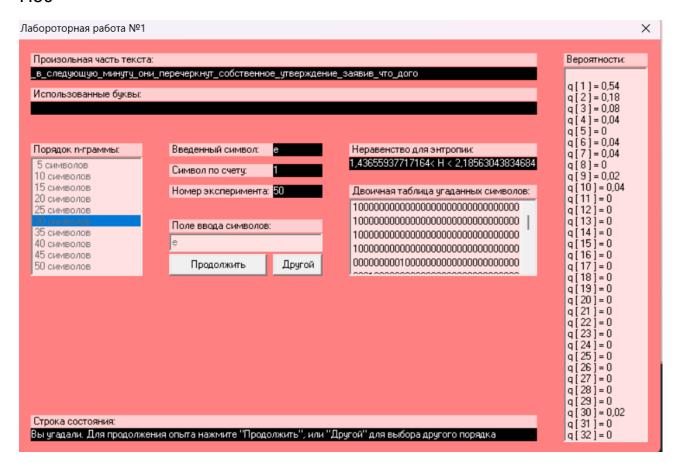
Експерименти із CoolPinkProgram

H₁₀

H₂0

$$H_0 = \log_2 32 = 5$$

$$R = 1 - \frac{H}{H_0}$$

 $0,4606606332416 < R^{(10)} < 0,59889993464532$ $0,518130175230562 < R^{(20)} < 0,66975323071077$ $0,562873912330632 < R^{(30)} < 0,712688124565672$

Підсумок та висновки

В ході виконання роботи було експериментально досліджено статистичні властивості російської мови. Також ми провели оцінку ентропії та надлишковості за допомогою різних моделей. Отримані результати дозволяють зробити декілька висновків

- 1. Підтверджено теоретичну залежність ентропій від моделі джерела. Чітко видно ієрархію H0 > H1 > H2 > Hn. Врахування зв'язків між сусідніми символами (модель біграм, або n-грам) значно зменшує невизначеність у порівнянні з моделлю, що враховує тільки частоти окремо одного символу.
- 2. Доведено вплив довжини контексту на точність оцінки ентропій. Оцінка умовної ентропії в експериментах показала, що зі збільшенням кількості символів (n) ентропія значно зменшується. Так середнє значення Н10 складає близько ~2.35 біт, тоді як Н30 складає ~1.81 біт. Це свідчить, що російська мова має залежності, які дозволяють людині ефективно передбачити наступні символи.
- 3. Встановлено значну надлишковість російської мови. Найбільш точні оцінки, які були отримані, показують, що надлишковість російської мови може сягати 60-70%. Це означає, що більше половини символів у тексті є передбачуваними і визначаються структурними закономірностями мови. Простіші статистичні моделі (Н1, Н2) недооцінюють реальну надлишковість, показуючи значення в діапазоні 10-20%.
- 4. Також проаналізовано вплив алфавіту на ентропію. Видалення пробілів з тексту призвело до незначного зростання ентропії (Н1 з та без 4.43 біт, 4.49 біт). Це пояснюється тим, що пробіл є дуже частим символом, структурно передбачуваним. Його видалення усуває частину передбачуваності з тексту, роблячи його в середньому трішки більш хаотичним для аналізу.